

DISPUTATIO IURIDICA INAUGURALIS 11
DE 1710 16
CAUSIS
IURAMENTVM
SUPPLETORIVM
RESPVENTIBVS, 454
QVAM

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,

DOMINO
PHILIPPO WILHELMO,
PRINCIPE BORVSSIAE MARCHIONE BRAN-
DENBVRGICO, ET DVCATVS MAGDEBVRGICI GV-
BERNATORE, RELIQA,
IN ILLVSTRI FRIDERICIANA
PRAESIDE

DN. IO. SAMVELE STRYKIO, IC.
SEREN. VIDVAE SAXO-ISENACENS. CONSILIAR. AVLIGO
PROF. IUR. PUBL. ET COLLEG. IUR. h. t. DECANO,

PRO LICENTIA,
SVMMOS IN VTROVQVE IVRE HONORES CONSEQVENDI
In auditorio maiori

D. IV. IVN. A. R. S. MDCC X.

HORIS ANTE ET POMERIDIANIS

Placide eruditorum disquisitioni
submittit

FRIDERICVS ARNOLDVS BECK,
Lipstad. Westphalus.

HALÆ-MAGDEBVRGICÆ, TYPIS IOH. MONTAGII, ACAD. TYPOGR.

DISPUTATIO IURIDICA IN VAGRALIS

DE CASIS

IURAMENTVM
SUPPLEMENTVM
RESPONSVIBVS

RECTORI MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPIS AC DOMINO
DOMINO

PHILIPPO WILHELMO

PRINCIPIS BORVSIAE
DENVRGICO ET DVO
BERNATO

IN ILLVSTRI FRIDERICIANA
PRAESIDE

DNI IO. SAMV. STRYKIO. IC.

SERENISSIMO PRINCIPIS AC DOMINO
PROF. IUR. PUBL. ET COLLEG. IUR. H. A. DECANO.

PRO LICENTIA
SVMMO IN IROOVE IURE HONORES CONSEQVENDI

D. IV. IUN. A. R. S. MDCCLX.

HICIS ANTE ET PONTIFICIS
PACIS REVERENDISSIMO

FRIDERICVS ARNOLDVS BECK.
Lipf. Wapf. h. a.

IN ILLVSTRI FRIDERICIANA

I. N. 7.

DISSERTATIO

DE
CAUSIS IURAMENTVM SVP-
PLETORIVM RESPVENTIBVS.

§. I.

Elicata est admodum materia iuramentorum, & caute sobrieque tractanda in iudicio, vt duo extrema euitentur, periuria scilicet & frustranea iuramenta. Vtrumque curæ esse debet iudici, cum vtroque modo grauiter peccari possit. Nec enim periuriis tantum grauisime læditur maiestas diuina, sed & superfluis iuramentis, quibus in vanum inuocatur, & ita profanatur diuinum nomen. Sunt enim iuramenta in iudiciis recepta tantum in subsidium, & si alius veritatem inuestigandi modus non supersit; hinc non aliter permittenda, quam summa id exigente necessitate, conf. hac de re pluribus Dn. Præses in *Diss. de officio iudicis circa perieraturum vel otiose iuratum.*

Iuramentorum
maiestas
caute tra-
ctanda.

A 2

§. II.

4 DISSERTATIO DE CAUSIS IVRAMENTVM

§. II.

Suppletori-
um iura-
mentum
quid sit?

Quid purga-
torium?

Hoc sicut in omnibus iuramentis obseruare iudex tenetur, ita multo magis hoc ipsi faciendum in illis, quæ ab ipso partibus deferuntur. Cuius duæ sunt species, suppletorium & purgatorium. *Suppletorium* locum habet, quando is, cui aliquid probandum a iudice iniungitur, id plene non probauerit, sed tantum semiplene, tum ipsi iuramentum a iudice defertur, ut ita quod deest probationi suæ suppleat, unde & suppletorium vocatur. Cum enim reus hic non absolui possit, quia actor aliquid probauit, nec condemnari, ideo quod actor non plene probauit, aliquo remedio opus erat, ut ad causæ decisionem peruenire possit iudex. Et sic cum reus probationes actoris eneruare non possit, actor tamen semiplene probauerit, huic defertur iuramentum, eiusque fidei rem committit, idque ob defectum probationis melioris, ut tandem sit finis litium. *Purgatorium* vero defertur a iudice, si actor nec semiplene probauerit, habeat tamen pro se quasdam coniecturas & præsumptiones, contra reum militantes, tum huic iniungere solet, ut ab istiusmodi præsumptionibus & indiciis, quæ ipsum grauant, iuramento se purget, unde hoc iuramentum purgatorium vocari solet. Vtrumque autem *necessarium* dicitur, quia a iudice defertur, ac ita a partibus declinari non potest, sed necessario præstandum. Cum vero hic semiplenæ probationis mentio facta fuerit, sciendum, illam esse semiplenam probationem, si quis vnum testem, omni exceptione maiorem, pro se habeat, nam duo testes plenam faciunt probationem. Potest vero etiam semiplena probatio fieri per alias circumstantias, & coniecturas quandoque; adeo, ut illud perfecte definiri non

non possit, sed arbitrio prudentis iudicis relinquendum sit, interdum enim nec duo testes suspecti faciunt semiplenam probationem.

§. III.

Quod itaque in specie ad suppletorium iuramentum attinet, huc etiam spectat, quod in omnibus iuramentis verum esse supra diximus, caute scilicet & circumspicte iudicem agere debere in hoc etiam iuramento deferendo. Idque eo magis hic obtinet, quo periculosius hoc iuramentum est, utpote, quo ipse actor vel reus, qui probare intentionem suam debebat, dum non probat, hoc ipso iuramento iudex quasi in propria causa constituitur. Quamvis enim hoc fiat etiam in iuramento iudiciali, seu a parte parti in iudicio delato, itemque certo modo in purgatorio, est tamen diversitatis ratio manifesta, quod in delato pars sibi imputare debeat, quod alteri derulerit iuramentum, licet & hic iudicis officium exclusum non sit, ut demonstratum a Dn. Præs. in *tr. de iuramentis. Melet. II. cap. II.* hic vero iudex illud defert, propria autoritate. Deinde purgatorium magis pro defensione & liberatione est, cuius magnus in iure fauor. *l. 47. ff. de O. & A.* sed ex suppletorio alter condemnandus, inde hoc maioris est præiudicii.

Non indif-
finitè defe-
rendum sup-
pletorium.

§. IV.

Cum itaque tam frequentia sint iuramenta suppletoria in iudiciis, animus est, in præsentī dissertatio-
ne accuratius in hanc rem inquirere, ut constet, quomodo iudex hac in parte procedere debeat, & quibus in casibus iuramentum hoc suppletorium locum inuenire non possit. Equidem idem iam a multis actum esse, non ignoramus, ita Berlichius *P. I. conclus. 54.* varias ex-

Scopus tra-
ctationis
huius.

6 DISSERTATIO DE CAUSIS IVRAMENTVM

ceptiones numero LXV. adducit, quibus hoc iuramentum cessare existimat : addatur Seraph. de Seraphinistract. de privilegiis iuramentorum. Priuileg. 33. n. 14. seqq. qui XXXIIX. exceptiones refert: sed plerumque tam confuse hæc omnia tractant Dd. vt non possint non tædium lectori creare; sæpe etiam varias exceptiones pro cerebro suo fingunt, nullo iure & ratione fundatas. Videbimus itaque, an hæc omnia in iustum ordinem redigere, & hic etiam verum a falso separare nobis liceat; quod argumentum, cum vsum insignem in praxi præstet, fauorem lectoris beneuoli certissime nobis promittimus.

§. V.

Causa, vbi deficit semiplena probatio, huc non pertinent.

Miscent autem Doctores sæpe omnia, vt tantum numerum limitationum, restrictionum & exceptionum augeant. Idem hic contigit, dum inter illos casus, quibus hoc iuramentum locum non habet, etiam eos referunt, vbi nondum semiplene probatum est. Sed hæc non est exceptio a regula. Hæc enim regula est: vbi probaturus semiplene probauit, ibi admittendus ad iuramentum suppletorium; iam autem exceptiones huius regulæ sunt, vbi quis, etiamsi semiplene probauerit, non tamen admittitur ad suppletorium.

§. VI.

Exempla.

Sed ne aliquid hic Dd. affingere videamur, id demonstrabimus exemplis. Ita inter exceptiones referunt (1.) si iuraturus pro se habeat solam famam (2.) quando testes magis deponunt per iudicium intellectus & rationis, quam per sensum corporeum (3.) quando vnus testis deponit pro illo, qui protestatus est contra eum, (4.) si testis non reddit rationem de dicto suo, seu
 su

si corporeo, vel non est omni exceptione maior (5.) si testis variat (6.) si testes sunt singulares (7.) si testis deponit in causa vniuersitatis, quia non est omni exceptione maior vid. Berlich. *cit. loc. n. 50. 57. 63. 72. 85. 86. 87. 88.* Verum in his casibus non adest semiplena probatio: nam (1.) si aliquis solam pro se famam habet, nondum idem probauit, quam si vnum testem omni exceptione maiorem pro se haberet, est enim fama deterior testis, qui haberi possit, vt loquitur Seraph. de Seraph. *priuil. 33. n. 41.* vnde non video quomodo idem *n. 34.* statuere potuerit, etiam per famam semiplene probari; nec (2.) si testes non deponant de proprio sensu corporeo, nam ratiocinatio testium non sufficit ad probandum, (3.) quando vnus testis, contra quem alter protestatus est, pro eo deponit, hic semiplene probat & sic permittendum potius illi hoc iuramentum quam denegandum. Porro nec (4.) testis semiplene probare potest, si non potest reddere rationem de sensu suo corporeo v.g. visu, est enim hic tantum testis de auditu, qui nunquam semiplene probat; quod etiam (5.) de teste variante (6.) de testibus singularibus, & (7.) de eo, qui non omni exceptione maior, manifesti iuris est. Vnde simul corruunt omnes illæ exceptiones & limitationes, quæ a defectu personæ vel dicti testis desumuntur, quarum quam plurimas esse dicit Seraphin. de Seraph. *de priuil. 33. n. 196.* Non ergo hic casus ad exceptiones regulæ referri possunt, sed hic ideo non admittitur suppletorium iuramentum, quia non semiplene probatum est.

§. VII.

Ordo dicen-
dorum.

Vt itaque ordine agatur, videbimus, annon omnes illi casus, quos Dd. magno numero adducunt, sed sine vilo selectu, & in maxima confusione, in iustum ordinem redigi & ad certa generalia capita reduci possint. Putamus autem illos ad has quatuor classes omnes referri posse. Quod scilicet hoc iuramentum suppletorium locum non inueniat, (I.) ob conditionem personæ iurantis (II.) in causis maximi momenti arduis, vel præiudicium alterius commodumq; concernentibus (III.) quando præsumtio est contra iurantem & semiplenam probationem & (IV.) ex speciali legis dispositione. Secundo hanc methodum nunc causas speciales adducam, ita tamen vt etiam ostendam, in quibus casibus Doctores sine fundamento sibi finxerunt exceptiones.

§. II.

Cessat iura-
mentum
supplet. l. ex
persona iu-
rantis.

Ex qualitate & conditione personæ cessat hoc iuramentum, si is qui id præstare debet de periurio suspectus sit. Hoc enim summo studio cauere debet iudex, vt, quoad possibile est, nulla permittat periuria, cum hoc manifestam contineat profanationem diuini nominis id quod pluribus demonstraui Dn. Præses *cit. diss. de officio iudicis circa peccaturum, vel otiose iuraturum.* Vnde etiam tales personæ, quæ de periurio suspectæ sunt, non admittuntur ad iuramentum suppletorium. Si ipsum quæramus huius rei fundamentum, quoad hanc causam in specie hoc est, quod tum suppletorio locus fit, cum semiplena probatio adest, ita ergo in iurante requiritur, vt eius testimonium pariter vim semiplenæ probationis habeat, quam non habet testimonium eorum qui de periurio suspecti sunt, quos nunc ordine adducemus.

§. IX.

§. IX. Scilicet ex eo fundamento non admittitur infamis, Inde non admittitur infames vi- les, usurarii.
 vfurarius, iudæus, aut alia vilis persona Berlich. *P. I. concl.*
 54. n. 67. Carpzouius *P. I. Conf. 23. def. 10.* rationem ad-
 ducit Serferus *de iuram. l. 4. c. 12. n. 24.* ne in eius manu
 potestas peierandi detur, quem propter ante commif-
 fam turpitudinem facile peieraturum credibile est. V-
 bi addit, hoc generaliter attendi debere in omni iura-
 mentorum præstatione, vt nemo admittatur nisi alias
 fit testis integer, & idoneus, & omni exceptione maior.
 Quæ res cum sua luce radiet, prolixiori probatione
 haud indiget, illud tantum hic adiiciendum esse existi-
 mo, quod iudæi non absolute repelli possint ab hoc iu- an iudæi
 ramento, sed illi tantum, qui turpe vitæ genus degunt,
 vt moribus suspecti sint, ceu & in camera imperiali ad-
 missos esse iudæos, ipse testatur dissentiens Serferus
l. n. 32. seqq. Quod si enim absolute & semper de peri-
 iurio suspecti essent, nunquam ad iuramentum possent
 admitti, quod tamen in praxi tota die fit. Adeoque
 tales exceptiones contra iudæos ex odio potius,
 quam vero fundamento prouenisse existimo. Eodem peccius.
 numero habendi sunt, qui semel iam periurium com-
 miserunt, quia ille de nouo periurio admodum suspe-
 ctus est, cum semel malus, semper in eodem genere de-
 lecti talis esse præsumatur Berlich. *c. l. n. 69. 70.* Qui & facilis ad iurandum.
 eo refert illum qui facilis est ad iurandum n. 71. Non e-
 nim potest non suspicio contra illum nasci, qui facilli-
 mus est in iurando præter necessitatem, dum eo ipso
 leuitatem animi sui, & quod vim iuramenti non intelli-
 gat, prodit.

S. X.

Solent etiam plerique eo referre spurios, ex falsa an & spurii.
 hypothesi, quasi & spurii essent infames, quorum plures
 addu-

B

addu-

adducit Setferus *d. c. 12. n. 35.* qui tamen recte ab iis recedit, & bene distinguit, inter spurios, qui re & vita honesti sunt, qui nulla macula aspersi esse intelliguntur, ideoque tuto ipsis in supplementum iuramentum deferri posse, & inter illos, qui paterna vitia sectantur. arg. *L. 3. §. 2. ff. de Decur.* Eandem sententiam fouet Berlich. *cit. l. n. 68.* Menoch. *d. l. 2. c. 64.* Heig. *P. I. qv. 21. n. II. 12.* Müllerus *ad Strum. Ex. 17. th. 43. lit. E.* Dolendum enim est, quod in peruersa praxi spurii, qui innocentes sunt, pro infamibus, sine vlla ratione vel iure habeantur, contra vero illos qui stupris & fornicationibus indulgent, & sæpe multos iam procreant spurios, maxime si masculi sint, pro personis honestis, nec vlla macula laborantibus, habeantur.

§. XI.

(2) Si veritatem nesciat.

Sed non tantum qui de periurio suspecti sunt, repelluntur, sed illi etiam, qui ipsius rei veram non habent notitiam, nam & hic adest defectus in persona iurantis, cum de iis tantum fidem facere quis possit, quæ sensibus percepit Berlich. *l. l. n. 76.* Seraphin. *n. 216. 217.* Setferus *cap. 12. n. 16.* Vnde & non admittendum est iuramentum credulitatis. Ex quo fundamento etiam decidenda quæstio, quando agitur de heredibus actoris, qui perfectam rei notitiam non habuerunt, an si semiplene probauerint, ad suppletorium admittendi? quæ vtique neganda, & potius a reo præstandum purgatorium. Quod si tamen ab vtraque parte heredes adsint, qui ipsam rei veritatem ignorant, tum locum suppletorio esse, ita vt de credulitate iurent existimo. Idem obtinet si neuter veram rei notitiam habeat Carpz. *P. I. Cons. 23. def. 8.* Quod vero Berlichius *n. 95.* existimet nec sipupillus contra heredes tutoris, qui non fecit inuentarium

rium, agat, suppletorium locum habere, hoc assensum non meretur, cum heredibus tutoris obstet factum defuncti, quod inuentarium non confecerit, ad quod tamen de iure erat obstrictus, & sic præsumtio fit contra eos, atque adeo pupillus merito admittendus.

§. XII.

Sed & hic defectus personæ superest, qui impedit hoc iuramentum, quando actor sufficientes habuit probationes, vt plene probare potuerit, & hoc neglexit. Berlich. n. 66. Seraphin. n. 29. Müller. ad Struv. Exerc. XVII. th. XLII. lit. β. quo & illum casum referunt si quis culpa sua instrumenta amisit, laceravit, aut obfuscauit, de quo infra dicetur §. 31.

(3) Si in causa passit.

§. XIII.

Iam ad alteram classẽ pergimus, ad quam omnes causæ arduæ, quæ vel præiudicium alterius, vel commodum iurantis in signe concernunt, pertinent. Vbi omnino communis doctorum sententia solidissimo nititur fundamento. Cum enim adeo sit corrupta hominum natura, vt paucissimi sint, qui conscientia suæ rationem habeant, sed pro minimo sæpe lucro aut commodo ad iurandum se adduci quocunque modo patiuntur, inde in eiusmodi causis, non facile concedendum actori est iuramentum suppletorium.

II. in causis arduis & magni præiudicii.

§. XIV.

Huc pertinent in genere omnes causæ criminales Berlich. d. P. 1. concl. 54. n. 2. Setserus de Iuram. l. 4. c. 14. n. 8. & 9. Cuius ratio est, quod in criminalibus, tanquam in re maxime ardua, vbi de vita vel fama hominis agitur, luce meridiana clariores requirantur probationes l. fin. C. de probat. Struv. Syni. Iur. Civ. Ex. XVII. th. 43. Quo & commune illud assertum pertinet, quod tamen ipsa

Quo pertinet causæ criminales.

nititur veritate, tutius esse nocentem dimittere quam innocentem punire. Vnde & in praxi vel absoluitur reus hoc casu, vel ipsi iuramentum purgatorium deferatur, vel in maximis criminibus torturæ subiicitur. An vero hoc in omnibus causis criminalibus locum habeat, non conueniunt Doctores. Vide hanc in rem Fachinuum *controuers. l. 1. c. 15.* Distinguendum itaque, an ex crimine agatur *criminaliter* ad pœnam publicam, an verò *civiliter* ad interesse priuatum; hoc casu admitti potest iuramentum, nisi aliæ concurrant circumstantiæ id prohibentes, non illo casu vid: Setferus *cit. l.* nisi vbi pœna pecuniaria est, & de probanda iunocentia rei agitur. Faber *in Cod. l. 4. tit. 1. def. 43.*

§. XV.

Berlichius
resutat.

Videretur autem ab hac sententia recedere & illam distinctionem reiicere Berlichus *cit. l. n. 6.* qui vtroque casu cessare debere iuramentum asserit, sed sine ratione; quin potius mox sibi ipsi contradicit, dum limitationes quasdam adiicit, vbi in causa criminaliter intentata admittit hoc iuramentum, & quidem (1.) si in causa criminali veniat imponenda pœna pecuniaria (2.) quod non simpliciter absoluendus reus sed ei iuramentum purgatoriū, deferendum (3.) quando plus quam semiplene probatū est, vel alia præsumtio militet pro actore v. g. si duos testes produxit, quorum vnus est exceptione omni maior, alter non, sed suspectus. Verum si accuratius hæc considerentur, statim apparet, primam & tertiam limitationem fundamento destitui, secundam vero huc non quadrare. Cum enim nullam, vel legem, vel rationem, alleget Berlichus, ipsi adhuc generalis iuris dispositio obstat, supra ex *l. fn. C. de probat.* adducta. Deinceps, si ex sententia eius in causis crimi-

criminalibus ciuilitate intentatis locus non est huic iuramento, cur admittit illud in criminalibus causis, quibus poena pecuniaria statuta? annon & illo casu agitur ad poenam pecuniariam, seu ad interessè. Secunda limitatio plane hic non facit, neque proprie est limitatio, sed tantum declaratio, quid eo casu faciendum, si suppletorium locum non habet; ubi per se intelligitur, non propterea reum absoluendum esse, aut hoc non tantum in criminalibus, sed omnibus aliis casibus obtinet. Tertia denique limitatio pariter est contra generalitatem *cit. l. fin. C. de prob.* Neque etiã in casu a Berlichio adducto adest probatio semiplena maior, nam quamuis duo sint testes, cum tamen vnus testis sit suspectus, eius etiam testimonium nullum est, & sic vnus tantum superest testis, qui semiplenam facit probationem.

§. XVI.

Post causas criminales sequuntur famosæ, siue in quibus quis infamia notatur; ubi pariter hoc iuramentum non admittendum, cum illæ causæ quibuslibet arduis comparentur; fama enim hominis omnium rerum pretiosissima est, & plane inæstimabilis. vid. Setser. *tr. de iuram. l. 4. c. 14. n. 5. & 6.* Sed videtur huic sententiæ obstare, quod in variis textibus iuris, in causis famosis, delatio iuramenti permittatur. Quem in finem allegare solent, *l. 6. §. 4. ff. de his qui not. infam. l. 18. C. ex quib. caus. infam. irrog. l. 9. §. 2. ff. de iureiur. cap. vlt. X. de iureiur.* Verum recte iam ad hos textus respondit Berlich, *cit. l. n. 20. seqq.* omnes textus agere de iuramento, quod reo delatum est, non de iuramento suppletorio, quod actori præstandum; illud permittitur ob fauorem defensionis: sed quod actori hoc iuramentum a iudice

Causæ famosæ in genere,

deferri possit, vt hoc iuramento alter fiat infamis, hoc est, quod non modo nullo textu probari potest, sed & ipsi naturali rationi est contrarium; dum alterius fama a iuramento alterius dependere non debet.

§. XVII.

In specie
causa doli

Simone.
Syndicatus

banni
vsurariæ
pœnales

denunciati-
onis euan-
gelicæ

Iam ex his generalibus causis facile de specialibus iudicari potest, recensebimus autem eas, quæ a Dd. in specie adduci solent. Scilicet in probatione doli Berlich. *c. l. n. 51.* Seraphin. *cit. priu. 33. n. 97.* in crimine simoniæ Berlich. *n. 49.* syndicatus *n. 80.* Seraph. *n. 27.* in probanda exceptione excommunicacionis seu banni *Cap. I. §. siquis de except. in 6. Berl. n. 34.* Seraph. *n. 180.* in causâ vsuraria, quia & hic agitur de iactura famæ Berl. *n. 35.* in pœnalibus Berl. *n. 40.* Seraphin. *n. 101.* Vbi tamen in hoc censuram meretur Berlichius, quod hoc etiam ad pœnam conuentionalem extendat, cum tamen causa illa ciuilibus non criminalis sit, nec infamiam inurat, & ita ratio etiam cesset, quod scilicet requirantur probationes luce meridiana clariores, vnde recte hic contrarium statuit Seraph. *cit. l. n. 110.* Denique ad causas has referri etiam possunt illæ, in quibus locus est denunciacioni euangelicæ, vbi rectissime reiicitur suppletorium. Est autem denunciatio euangelica remedium extraordinarium, illi competens, qui forte ob defectum probationis, quamuis alias causam iustam habuerit, succubuit; hic, si postea probationes meliores inuenerit, sententiam, quæ in rem iudicatam transit, denuo impugnare non potest; hinc ipsi concedunt ius, hoc denunciandi ecclesiæ seu ministerio sacro, vt quia alter in continuato degit peccato, antequam, quod reuera contra conscientiam lucratus est, restituat, ad sacra non admittatur, vsque dum illud restituerit
vid.

vid. Dn. de Iehna *tr. de Sci. Maced. Sect. 4. aph. 4. n. 6.* Schilt *Exercit. 1. th. 17.* Dn. Præses. *in Diss. de Remediis contra rem iudicatam cap. 4. n. 78. seqq.* vbi plenissime hanc rem exponit. Hic vtique euidentissima requiritur probatio, cum semper pro eo sit præsumtio, qui sententiam iudicis pro se habet: & ita non potest denunciare, si semiplene tantum probauerit, admitti adiuramentum suppletorium.

§. XIIX.

Inter arduas causas, quæ & criminalibus comparari solent, referri quoque debent causæ matrimoniales, cum maxima vitæ huius felicitas vel infelicitas ex matrimonio, vel bene vel male contracto, dependeat. Inde & in his probationes luce meridiana clariores, vt in criminalibus requiruntur. Gail. *l. 2. obs. 94. n. 1. 2.* Itaque nec iuramentum suppletorium admittunt Dd. vnamimenter Berlich. *n. 14.* Seraphin. *n. 113. seqq.* Setferus *c. 14. n. 10. seqq.* Carpzouius *iurispr. Forens. P. 1. const. 22. def. 3. n. 3. & const. 23. d. 10. n. 11. 12.* Heig. *P. 1. qu. 16. n. 26. seqq.* Mascardus *Conclus. 1033. n. 1.* Verum si rem accuratius perpendimus, re ipsa hoc tantum obtinere volunt, in casu, si iuramentum tendat ad impediendum aut dissoluendum matrimonium, alias, si agatur ad matrimonium promouendum & conseruandum, admittendum esse suppletorium vid. Setf. *cit. l. n. 12.* Seraphin. *c. l. n. 113. seqq.* ibi: *quod tamen procedit, quando iuramentum peteretur ad infirmandum seu dirimendum matrimonium; secus si pro matrimonio & ad illius fauorem iurandum esset, quia tunc iuramentum eiusmodi deferretur.* Vbi *n. 115.* subiicit, contra matrimonium testes omni exceptione maiores requiri, sed pro matrimonio etiam imidoneos admitti: & tamen hoc ipso sibi contradicunt doctores; cum enim

idem

Causæ matrimoniales.

ideo hoc iuramentum non admittant in matrimonialibus, quia est causa grauis ardua, quæ & criminali comparatur, vti Seraphinus & Setserus expresse c. l. asserunt, imo, vt Carpzouius c. l. differtis verbis loquitur, *ne reus nolens volens, si actor iurauerit, in matrimonium detrudatur, contra libertatem matrimonii*; iam quæso, qua potest ratione dici, illud tantum obtinere, si iuramentum tendat contra matrimonium, non si pro matrimonio; cum maius damnum alicui inferatur, si quis ob iuramentum cuiusdam feminae illam ducere cogatur, quam si ob suum iuramentum absoluitur; illo casu res nunquam in priorem statum restitui potest. hoc casu res vbique manet integra. Imo Carpzouius expresse de hoc casu loquitur, vti ex ratione adducta apparet. Sed tota ratio doctorum est fauor matrimonii: quasi omni modo tantum promouendum esset matrimonium; cum tamen sit negotium tam periculosum, vt potius retrahendi essent homines, ne cæco impetu in illud ruant, quam compellendi. Imo si verum fateri fas est, originem traxit hæc sententia a Pontificiis, qui matrimonium pro sacramento habent, & ita pro re summo fauore digna & promouenda omni modo. Inde etiam non permittunt delationem iuramenti, quæ tendit ad impediendum matrimonium. Verum cum hac de controuersia ex professo egerit DN. Præses in speciali dissertatione *de delatione iuramenti in matrimonialibus*, quæ inserta est tractatui *de iuramentis Meletem. IV.* hic actum agere nolo, sed eo lectorem remitto. Id tantum adiiciens, quod hic non de iuramento contra matrimonium iam consummatum, sed de eo, quod est contra matrimonium adhuc in eundem, quæstio sit.

§. XIX.

Cum vero ad hanc classẽ etiam retulerim §. XVII. ^{Causæ feudales.} causas, quæ in præiudicium alterius tendunt, eo etiam pertinent causæ feudales in quibus pariter non admittunt suppletorium Berlich. n. 30. Seraph. n. 125. quod eatenus admitto, si quis vassallum se esse profiteatur, vbi illud plene probare oportet, per litteras inuestituræ, nec facile ipsius iuramento credendum, licet semiplene probauerit; alias si inter vassallos lis sit, de his vel illis iuribus, non dubito hic etiam huic iuramento, vt in aliis causis ciuilibus, locum esse.

§. XX.

Eadem ratio est in quæstionibus de statu personæ, an quis sit filius, vel legitime natus, vel legitimatus, ^{Causæ status.} obtinet, cum illæ causæ magnum præiudicium alterius concernant Berl. n. 27. vbi tamen miror, quod Berlichius postea n. 77. sequ. contrarium statuatur, in probanda consanguinitate, cum eadem ratio sit liberorum & consanguineorum; nam quod Berlichius n. 97. putat, tantum ratione liberorum hoc esse quæstionem status, non ratione consanguineorum, in eo insigniter fallitur, nam etiam quæstio de iure agnationis & cognationis de statu est. Multo minus verum est, quod dicit, consanguineos melius scire, se esse alicuius agnatos vel cognatos, quam descendentes, hoc enim contra omnem sensum naturalem est, cum facilius circa cognationem error contingere possit, quam circa liberos, qui a parentibus educati sunt, & sic eorum optimam habent notitiam.

C

§. XXI.

§. XXI.

In probati-
one ingrati-
tudinis,

Pertinet quoque huc si agatur de probatione ingrati-
tudinis exheredati Berlich. n. 35. Notum enim
est, quod, si filius a patre fuerit exheredatus ex iusta
causa & secundum formam in Nou. 115. c. 3. præscri-
ptam, tum heres scriptus probare debeat, filium eam
ingrati-
tudinis causam commisisse. Ad hoc itaque
sine dubio plena probatio requiritur, cum si heres
scriptus ad hoc iuramentum admitteretur, hoc tan-
tum esset iuramentum de credulitate. Seraph. cit. l.
n. 86. Müllerus ad Str. Ex. 17. ib. 43. lit. λ.

§. XXII.

In probanda
præscripti-
one,

Referri quoque huc meretur, si agatur de pro-
banda præscriptione triginta annorum, tum enim
iuramentum hoc vel ideo non admittitur, quod hæc
materia sit valde odiosa, & non præsumatur præscri-
ptio, nisi expresse probetur tempus illud præterlapsum
esse. Carpzou. P. 1. Const. 13. def. 10. n. 4. Beust. ad L. 31.
ff. de iurei. n. 305. Seraphin. n. 137. segg. vbi quidem n.
140. segg. viderur ab ea sententia recedere, quia præ-
scriptio iuris naturalis ratione nititur, sed responde-
tur, hoc verum esse, si eam factam esse legitime fuerit
probatum.

§. XXIII.

Vbi agitur
de maxima
parte bono-
rum,

Porro referuntur ad hanc classẽ omnes illi ca-
sus, ex quibus maximum in alterum redundat præiu-
dicium v. g. qui maximam partem bonorum, vel

om-

omnia bona alicuius concernunt Seraphin. *c. l. n. 124.*
Cuius ratio hæc est, quod in causis tanti momenti,
magna sit contra iurantem præsumtio, quod peieraturus sit; Est enim tam corrupta hominum natura,
vt magis ad præsens lucrum respiciat, quam ad id
quod licitum iustumque est.

§. XXIV.

An autem ieo referendus casus, qui interesse proprium ipsius iurantis concernit, & quidem magni momenti, non conueniunt Doctores Seraphin. *cit. l. n. 161. seqq.* affirmat quæstionem, quod scilicet tales non admittendi sint ad hoc iuramentum: idque ex ratione, quod actor iuramento suppletorio debeat semiplenam probationem facere, quod tamen de eo dici non potest, cum eius testimonium in causa, qua ipsius interest, non sit omni exceptione maius: Contra vero Berlich. *n. 60. & 61.* illam sententiam reiicit, & admittit eos ad iuramentum, sed rationes non adicit, verum refert se in specie ad Matthiam Colerum in *process. executivo P. I. cap. 10. n. 139. & seqq.* qui priorem sententiam admittit, si ab utroque parte semiplene probatum, suam vero sententiam restringit ad casum, si actor solus semiplene probauit, reus vero nihil probauit, vel etiam si actor plus quam semiplene probauerit. Nos hoc vltimo casu concedimus, admittendum esse actorem, non autem illo casu, etiamsi reus nihil probauerit, quia semper adest præsumtio periurii, cum homines proprii commodi causa facile conscientiam suam negligere soleant Struu. *Ex XVII. th. XLIII.*

Aut pro-
prium in-
teresse.

nisi aliæ circumstantiæ diuersum suadeant. Sane in casu, si vterque semiplene probauerit, dubium nullum est, reo potius hoc iuramentum, quam actori deferendum esse, cum iura procliuiora sint, ad liberandum quam ad obligandum *arg. l. 47. ff. de obl. & act.*

§. XXV.

Aut ob læsionem enormissimam.

Tandem & ille casus ad hanc classẽ referendus, si quis contractum aut transactionem ex *l. 2. C. de Rescind. Vend.* hoc est, ob læsionem enormissimam, impugnet, vbi actor ad iuramentum hoc non admittitur, sed oportet vt læsionem plene & perspicue probet. Berlich. *n. 92.* Hillig. *ad Donell. l. 24. c. 16. lit. 7.* cuius ratio haud dubie est, quod contractus & transactiones, non facile rescindi debeant, & hoc sensu stricti iuris esse dicantur. Vt adeo semper in dubio pro contractu pronuntiandum sit, nisi alter enormissimam læsionem aperte doceat.

§. XXVI.

III. Quando præsumtio est contra iurantem.

Sequitur nunc tertia clas̃is causarum, vbi iuramento suppletorio locus non est, quando scilicet contra eum, qui semiplene probauit, militat præsumtio iuris Berlich. *cit. l. n. 50.* Hæc enim tantæ est efficaciam, vt tamdiu is, pro quo præsumtio est, securus sit & libera probando, vsque dum alter contrarium liquido probauerit *l. 5. ff. de probat. Carpz. l. 5. Resp. 71. n. 10. Mascard. de probat. concl. 518. n. 3.*

§. XXVII.

§. XXVII.

Sunt autem casus speciales, qui ad hanc regulam pertinent, sequentes. Veluti si agatur de rescindenda sententia & re iudicata Berlich. *d. l. n. 38.* Seraph. *n. 79.* Nam & hic, qui sententiam pro se habet, pro eo etiam militat præsumtio iuris, itaque si hæc infringenda, plena probatione opus est, *L. fin. C. ex fals. instrum.* Quod sine dubio intelligendum de casu, quo adhuc contra sententiam probatio admittitur.

vt si agitur ad rescindendam sententiam,

§. XXIIIX.

Ex eadem ratione eo pertinet, si verbi gratia, vel scripta commissariorum aut iudiciis, vel protocol la eorum impugnantur, & pars altera rem aliter gestam esse, atque scripta est, probare velit, ad quod sine dubio admittitur, si hoc testibus plene probare possit, sed si tantum semiplene probauerit, ad iuramentum suppletorium admitti non debet Berlich. *c. l. n. 93.* Cum pro iudice semper sit præsumtio, & pro actis iudicialibus *Cap. 13. X. de Præscript. ibique commentatores.*

contra scripta & protocol la iudicis.

§. XXIX.

Recte etiam a plerisque huc refertur, si quis aliquid asserat, contra consuetudinem & communem obseruantiam, & contra stylum curiæ, & contra ea, quæ communiter accidere soleant, quod tum illud plene probare debeat, nec ad hoc iuramentum admittatur

contra consuetudinem communem.

C3

Ber-

& in probanda consuetudine & notorio.

Berlich. *n.* 83. pluresque ab eo citati, vbi quidem *n.* 84. dissentientem citat Andream de Ifernis, verum cum nulla dissensus adiecta ratio sit, facile constat, nullius momenti hanc sententiam esse. Nam si aliquid contra communem consuetudinem introductum, hoc ipso facto monstrandum, non alterius iuramento committendum est. Vnde & in probanda consuetudine & notorio non admittitur iuramentum hoc Berlich *n.* 81. 82. Seraphin. *n.* 27. Mascard. *Conclus.* 423. *n.* 22. *seqq.* Mynsing. 16. *obs.* 81.

§. XXX.

in probando errore instrumenti

Porro huc refertur, si quis Notarium erroris arguat in instrumento commisi, & tantum semiplene id probauerit; tum enim cessat hoc iuramentum Berlich. *n.* 52. Seraph. *n.* 17. *seqq.* Strauch. *de iuram. supplet. c.* 3. §. 9. cuius ratio itidem est, quod pro omni instrumento militet præsumtio veritatis & solennitatis. §. II. & 16. *Iust. de inutil. stip. ibique Dd.*

§. XXXI.

Si debitor possideat Chyrogr.

Illum etiam casum, si instrumentum crediti reperiatur penes debitorem, quamuis ille suspectus non sit, quod furto chyrographum subtraxerit, huc referunt, & nec hunc ad suppletorium, admittunt Doctores Berlichius *n.* 53. Quam tamen sententiam, nulla solida ratione niti existimo, si agatur de persona non suspecta, tum enim pro eo est præsumtio, quod debitum soluerit, & chyrographum receperit; adeoque si non aliæ concurrant circumstantiæ vtique ad iuramen-

mentum hoc admittendus. Vti nec in illo casu puto cessare debere suppletorium: si creditor chyrographum ex iracundia lacerauerit, quo casu vult Berlichius *n. 36.* eum quidem non admittere ius crediti, vel creditor id lacerauerit. priori tamen probatione eum grauari & creditum manifestissimis probationibus docere debere, ac ita non admittendum esse ad suppletorium. Quanquam enim alleget *l. 1. C. de fide instrum:* attamen ibi de speciali casu agitur, si instrumentum plane amissum, aliud ergo si tantum laceratum, & tamen adhuc extet: quia & hic ex litteris adhuc de veritate crediti constare potest.

§. XXXII.

Tandem etiam huc referunt casum, si iuramentum suppletorium sit contra aliud iuramentum. Seraph. *n. 79.* nec enim permittendum est iuramentum contra iuramentum. Item si causa decidenda ex rigore iuris & non secundum aequitatem Seraph. *n. 2. 3.* Idem in casu, si ob defectum iustitiæ iudicis secularis recurratur ad ecclesiam, tunc enim coram episcopo hoc deferri non posse. Berlich. *n. 62.* Seraphin. *c. 1. n. 88. seqq.* tum enim quia vtique contra talem est præsumtio, plenissimam exigunt probationem.

§. XXXIII.

Vltimo adhuc referendum est ad hanc classẽ, quod huic iuramento locus non sit, si id, quod iuramento probandum est, non sit verosimile. Seraph. *d. 1. n. 56.* Berlich. *n. 73.* qui hoc ita declarat, si v. g. testis vnus deponat de eo quod plane insolitum, &

CON-

24 DISSERTATIO DE CAUSIS IURAMENTVM

contra naturam actus est. Tum enim insurgit contra ipsum mala quadam præsumtio, quæ facit, vt ad iuramentum hoc non admittatur.

§. XXXIV.

IV. Ob specialem legis dispositionem.

Haftenus tres classes casuum, in quibus iuramentum suppletorium non admittitur, vidimus, & quidem vel ex qualitate personæ iurantis, vel quod causæ quædam sint arduæ & magnum alterius præiudicium concernant, vel quod contra iurantem si præsumtio; Sequitur itaque nunc quarta classis earum causarum, in quibus ex speciali legis dispositione non admittitur hoc iuramentum. Excludit autem lex suppletorium quatuor modis (1.) quando certam exigat personæ qualitatem (2.) quando certam formam & solennitatem (3.) quando instrumentum aut scripturam & (4.) quando perfectam & plenissimam probationem requirit.

§. XXXV.

vbi lex requirit certam personæ qualitatem.

Ipsa itaque legis dispositione excluditur hoc iuramentum, vbi certa personæ qualitas requiritur. Huc pertinet, si procurator dicat, se habere mandatum, tum enim id plene constare debet, nec eius iuramento suppletorio creditur. Berlich. n. 44. idem in probando mandato ad solutionem recipiendam, vt et si quis procurator in rem suam sit, aut iudici alicui executio mandata Berl. d. l. n. 45. 46. 47. Wurmsfer. l. 1. tit. O. 12. n. 5. Mascard. Vol. 2. Conf. 974. n. 4. Item si

si cessionarius cessionem probare debeat Ant. Faber.
Cod. l. 1. t. 29. d. 13. Coler de Proc. Exec. P. 2. c. 2. n. 78.
 & in genere, vbi de legitimatione personæ agitur.
 Wurmser. *l. 1. tit. 14. c. 12. n. 5. Mascard. Vol. 2. Conf.*
 974. n. 4. Quibus & similibus casibus utique de
 mandato expresse constare debet, & sic non potest
 admitti suppletorium.

§. XXXVI.

Tunc etiam cessat hoc iuramentum, quando in ^{certam so-} aliquo actu certus numerus testium pro forma & so- ^{lennitatem.} lennitate requiritur, vt in testamentis, codicillis, donatione mortis causa Berlich. n. 54. Cuius ratio manifesta est, quod hic testes non probationis sed solennitatis causa adhibeantur. Sed quod Berlichius hoc etiam ad eum casum extendat, si heres illam solennitatem, quod testes fuerint rogati, semiplene probauerit, atque nec tum iuramentum hoc admittat, illud puto a ratione alienum esse, si quidem hic non certus numerus testium requiritur, sed tantum, vt rogationem factam esse probetur; vti vero in aliis probationibus admittitur hoc iuramentum regulariter, cur non & hic? cum insuper heres ex testamento habeat pro se præsumtionem, quod legitime fuerit confectum: vt sic sine dubio ad hoc iuramentum admitti debeat.

§. XXXVII.

Porro & tum cessat suppletorium iuramentum, ^{Scripturam} quando lex in specie requirit scripturam vel instru- ^{instrumen-} ^{tum.}
 D men.

mentum, tum enim probatio præcise per scripturam fieri debet. Berlich. n. 56. Exemplum ex hodiernis moribus dari posset, si quis ex cambio, vel alio quodam documento guarentigato, aliquem conueniat, & is exceptionem solutionis vno teste probare vellet, & suo iuramento suppletorio, quod utique non admitteretur. Et huc pertinet, quod Berlichius n. 89. tanquam separatam causam adducit, si statuto vel consuetudine indutum sit, vt solutio non possit probari nisi per instrumentum: cum tamen hæc duæ species omnino non sint diuersæ.

§. XXXIIX.

plenam proba-
tionem.

Tandem & ibi non admittitur suppletorium, quando leges exigunt plenam & apertissimam probationem, vt in *l. fin. C. de probat. l. vlt. C. ex falsis instrum.* Berlich. n. 31. *Setf. de iuram. l. 4. c. 14. n. 15.* Tum enim sine dubio non admitti potest iuramentum hoc, vtpote quod tantum locum habet, si semiplene probatum. *Mascard. de probat. Concl. 956. n. 44.*

§. XXXIX.

exemplum
in casu ap-
pellationis.

Referunt etiam huc casum, si quis interposuit appellationem, quam intra annum prosequi debebat, & postea impeditus fuit, quod impedimentum inter biennium probandum *Auth. Ei qui C. de temporib. appellat.* an talis appellans, si impedimentum vno teste probauerit, ad iuramentum suppletorium admittendus sit, quod iterum negatur *Berl. n. 32. Seraphin. n. 221.* Quamuis plures contrarium sentientes adducat *Setf.*

SUPPLETORIVM RESPVENTICVS.

27

Setferus *l. c. 14. n. 16.* qui tamen *n. 17.* recte pro sententia negatiua decidit, idque per expressum textum in *l. vii. §. 4. C. de tempor. appellat.* ubi expresse dicitur euidētissimas probationes requiri. Strauch, *de iuram. suppletorio c. 3. §. 8.*

§. XL.

Eodem pertinet causa compensationis, in qua pariter non admittitur iuramentum hoc Berlich. *cit. l. n. 33.* Cuius ratio itidem manifesta est, quod in compensationem non veniat, nisi debitum liquidum *l. vult. Cod. de compensat.* iam vero hoc debitum, quod non plene probatum, sed ubi probatio demum per iuramentum supplenda, non potest pro liquido haberi; ideoque ad compensationem non admittitur; Sed oportet, ut separato iudicio hoc petatur,

in compensa-
tione.

§. XLI.

Hi sunt præcipui casus, quibus cessat iuramentum suppletorium, quodsi plures adhuc inueniantur, facile ad hæc generalia capita reduci possunt. Illud tantum pro generali limitatione obseruandum, quod in plerisque his causis limitatio hæc obseruanda sit, nisi plus quam semiplene probatum fuerit, vel alia concurrant præsumptiones, pro eo, qui iurare debet, militantes, tum enim utique locus esse iuramento potest Berlich. *cit. l. n. 97.* Dixi in plerisque nam in omnibus id non procedit, ut v. g. in criminalibus, ubi agitur ad pœnam, & causis famosis &c; Itaque iudicis prudentis arbitrio multum hic relinquendum

Generalis li-
mitatio.

D2

est

28 DISSERT. DE CAUS. IURAM. SUPPLET. RESPVENT.

est qui in casibus illis, ubi dubium est, an hoc iuramentum deferendum sit, an secus, potius reo iuramentum purgatorium deferre debet.

§. XLII.

Conclusio.

Hæc sunt, benevole lector, quæ loco speciminis inauguralis, de hac materia in iudiciis vſitatiffima, conscribere volui. Accipe illa serena fronte, & quamuis nihil noui tibi adferre potui, saltim non inutile erit, quæ confusiffime a Doctoribus tradita, in ordinem redegisse. Deo vero optimo maximo, pro concessa mihi hucusque diuina gratia sua, non desinam laudes persoluerè sempiternas.

S. D. G.

* * * * *

L Atent acutis Aonidum rosæ
Rubis, & atrox Hesperidum Draco
Horti tuetur poma, Perseus
Gorgona non sine cæde vincit.

Actisque nostrum laurea Pallados
Caput coronant ferta laboribus.

Vertex Olympi celsa tangit
Sidera, & axe caput recondit.

Sic est, serenæ lux Sapientiæ

Nigris laborum nubibus emicat

Sudore Mars iunxit triumphos,
Laura nec sine clade surgit.

Hinc persecutus, Candide, maximos

Musarum honores, hinc capitolium

Post bella post partos triumphos
Pallados inueheris serenæ.

Sis faustus, opto, gratulor & bona

Vehant quod vigis sæcula Te aureis,

Felicitatis stella surget,

Teque caputque Tuum coronet!

Ita

Clarissimo Dno Candidato

ob

feliciter exantlata studia applaudere

voluit

PRAESES.

))

Stoch

Schwërther/nimm diß Blat von Deines Freun-
des Händen/
Der sich bey Deinem Glück sucht etwas zu
erfreun /

In dem die Themis Dir will ihren Schmuck zuwenden
Da Deiner Scheitel Sie slicht Ehren Lorbern ein.
Sie weiß/daß Du es hast durch Deinen Fleiß verdient/
Daß Deine Tugend ist dergleichen Schimmer werth
Das Ephey deines Ruhms/ so ist in Cöln noch grüneth/
Wird weder durch die Zeit/ noch durch den Sturm ver-
zehrt.

Haline, welche Gold in ihren Wellen führet /
Das uns kein Tajus schenckt/kein Ormus geben kan/
Hat Dich mit ihrem Schatz gelabet und gezieret/
Dieweil Dein muntre Geist die Weißheit lieb gewann.
Du darffst das güldne Fließ nicht erst von Colchis hohlen/
Dir Jason wirds geschenckt auf diesen Saal-Athen/
Es ist kein falsches Gold/nicht flüchtge Merk: Biolen /
Der Ehren-Lorber grünt/ wenn alles muß vergehn.
Darum ergöbe dich bey wohl verdienten Ehren/
Die sind der Honigseim/der Deine Müh versüßt;
Du wirst ins künfftige von lauter Glücke hören/
Wann Themis güldner Satz aus deinem Munde fließt.
Hierzu setz ich den Wunsch: Die Ehre bringe Ehren/
Dein weises Capital dir reiche Zinsen ein;
Doch daß man auch dabey kan diese Zeitung hören:
Daß Cypris dir so lieb kan als die Themis seyn.

Dieses schrieb seinen Herrn Vetter Glück wünschend

J. THEOD. Grün / LL. C.

EN tua nunc large se produnt præmiæ messe
Dum tibi Musarum, parta corona datur
Divite Te vena Musis sacrata caterva
Donavit, quid sit fasque nefas docuit
Non Te destituunt præclaræ Palladis artes
Queis potest incolumes ferre, referre pedes
Nam tibi præ solido sapientia lectior auro
Indue me quâ nil, pulchrius orbis habet
Cullores hæc illa suos dulcedine perflat
Suffunditque illos Nectare mellifluo
Instruêti ratione simus tamen illa fatiscit
Si non tam magno sit comitata duce,
Deficit ast numerus nec par enim dicere plura
Pluraque qui noscet TE legat ipse velim
Non me sublimi TE vertice carmina possunt
Ponere, nec meritis scribere digna tuis
Postremo valeas patriæ decus atque tuorum
Vive dui & annis utere Nestoreis

*Hæc pauca adjicere & amorem levidens specimine
adumbrare voluit*

CASPAR HARBORT;
Westphalus. Med. & phil. St.

Postquam Te Becki magnum monstrasse laborum
Ardorem dicunt Hala atque Colonia magna,
Hinc Themis alma TIBI summos decrevit honores
Quæ cupis ecce capis Themidos sublimes honores,
Quos TVA promeruit dudum solertia rara.
Prosit adeptus honor, sis felix undique coeptis,
Donec in æterna Cœlorum sede vibrabis.

Gratulabundus apposuit

FRID. RVDIG. Summersbach/
Westphalus. SS. Theol. Stud.

Halle, Diss., 1710 S

ULB Halle
003 768 961

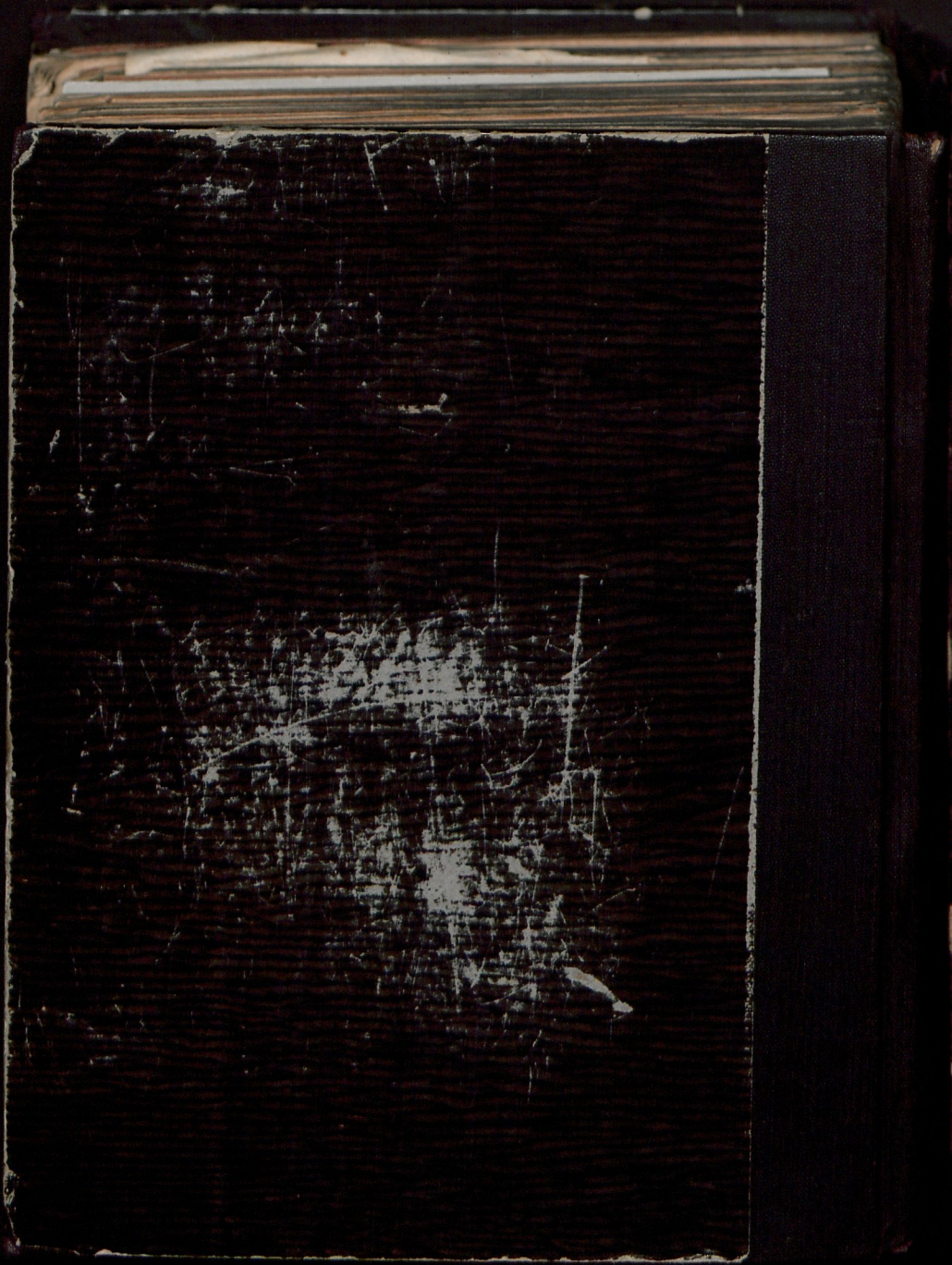
3

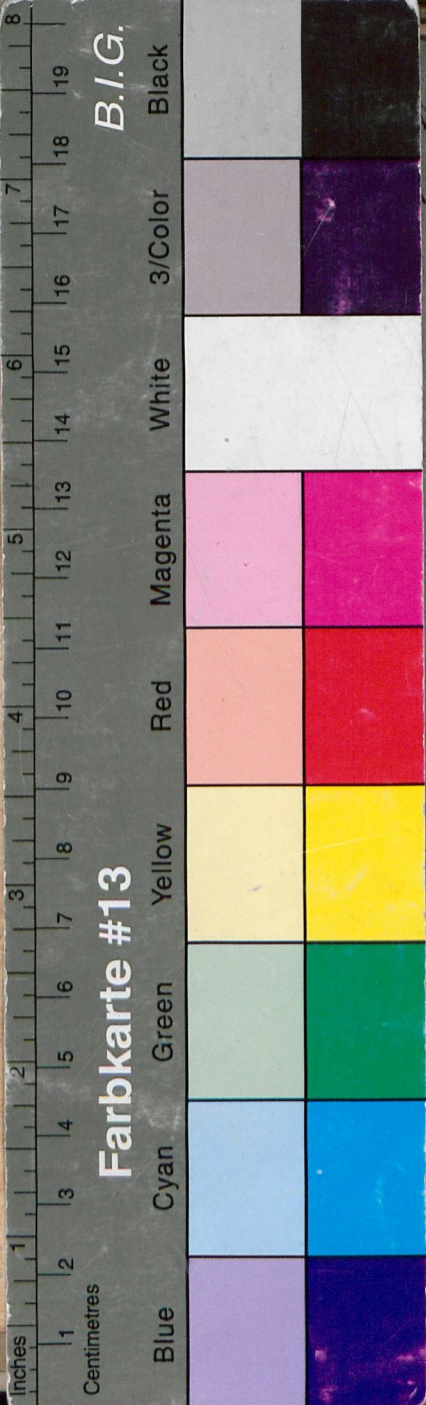

TA 106

Mus. Stk. 13²⁹

B.I.G.

Farbkarte #13

DISPUTATIO IURIDICA INAUGURALIS 11
DE 1710 16

CAUSIS
IURAMENTVM
SUPPLETORIVM
RESPVENTIBVS,

^{QVAM} 454
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DOMINO

PHILIPPO WILHELMO,
PRINCIPE BORVSSIAE MARCHIONE BRAN-
DENBVRGICO, ET DVCATVS MAGDEBVRGICI GV-
BERNATORE, RELIQA,
INILLVSTRI FRIDERICIANA
PRAESIDE

DN. IO. SAMVELE STRYKIO, IC.
SEREN. VIDVAE SAXO-ISENACENS. CONSILIAR. AVLICO
PROF. IUR. PUBL. ET COLLEG. IUR. h. t. DECANO,
PRO LICENTIA,
SVM MOS IN VTROQVE IVRE HONORES CONSEQVENDI
In auditorio maiori

D. IV. IVN. A. R. S. MDCC X.
HORIS ANTE ET POMERIDIANIS
Placide eruditorum disquisitioni
submittit

FRIDERICVS ARNOLDVS BECK,
Lipstad. Westphalus.

HALE-MAGDEBVRGICÆ, TYPIS IOH. MONTAGII, ACAD. TYPOGR.

